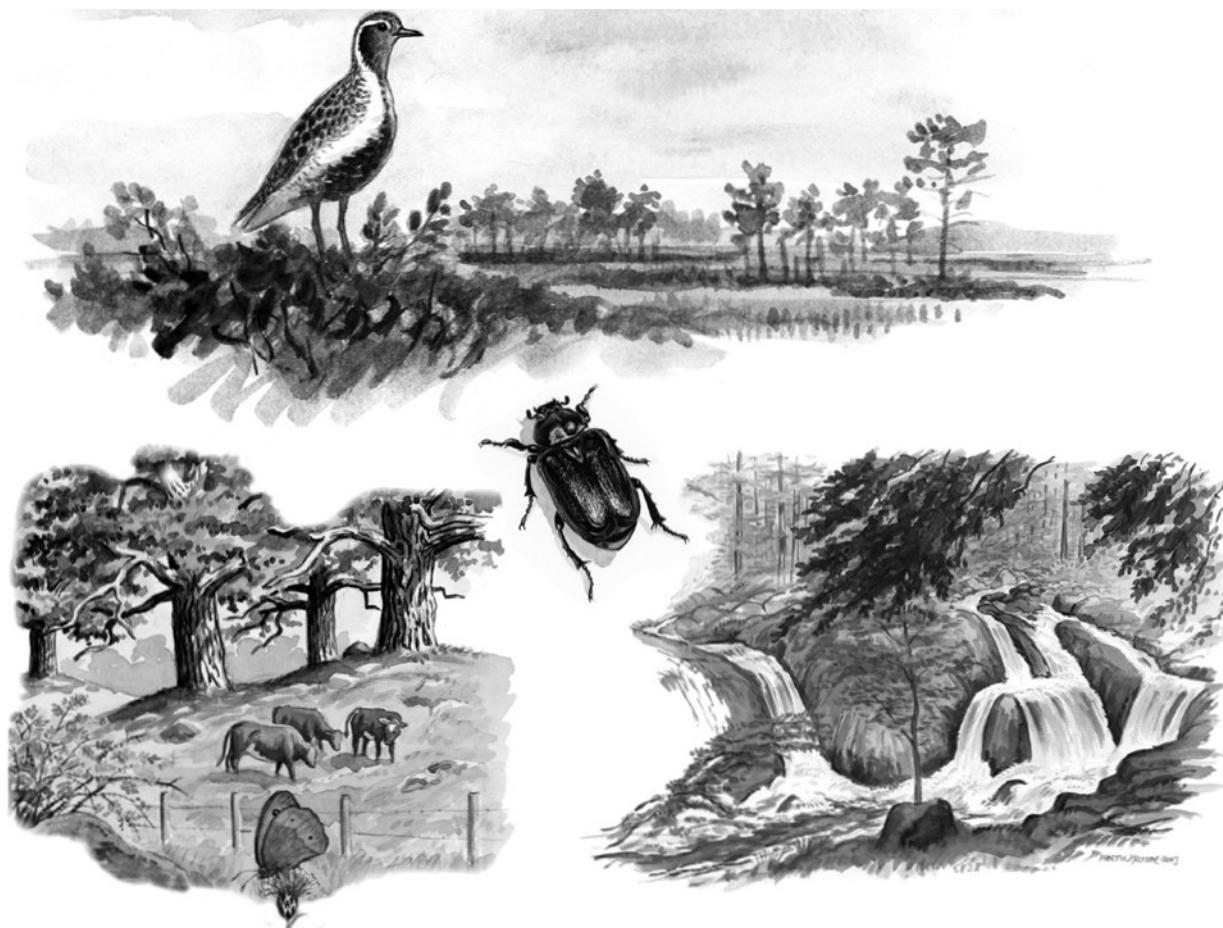




LÄNSSTYRELSEN  
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

# Bevarandeplan för Natura 2000-område

*SE0530093 Molla bokskog*



EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.



## Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

## Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

## Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

## Mer information

Länsstyrelsen - [www.o.lst.se](http://www.o.lst.se) - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: [natura2000@o.lst.se](mailto:natura2000@o.lst.se)

Skogsvårdsstyrelsen - [www.svo.se](http://www.svo.se) - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: [svs@svsvg.svo.se](mailto:svs@svsvg.svo.se)

Naturvårdsverket - [www.naturvardsverket.se](http://www.naturvardsverket.se)



### Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).



LÄNSSTYRELSEN  
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Tove Ekman

BEVARANDEPLAN

Diarienummer:

Fastställd

511-37758-2005

2005-08-15

Enligt sändlista

## Bevarandeplan för Natura 2000-området

### SE0530093 Molla bokskog

*Kommun: Herrljunga Områdets totala areal: 28,1 ha*

*Områdestyp: pSCI, Life Biogeografisk region: Boreal*

*Naturtyper och arter som måste bevaras i området:*

- 9110 - Näringsfattig bokskog
- 9130 - Näringsrik bokskog
- 9160 - Näringsrik ek eller ek- avenbokskog
- 9180 - Ädellövskog i branter\*

#### Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

9110 - Näringsfattig bokskog

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

### Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara ett område med bok/lövnaturskog. En prioriterad naturtyp finns i området; Ädellövskog i branter (9180).

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 1998.

### Beskrivning av området

Molla bokskog i Herrljunga kommun ligger i sluttningen ned mot Mollasjöns östra strand. Berggrunden består av sura och intermediära gnejsar. I övre delen finns även ett område med grönsten vilket troligen bidrar till den förhållandevis rika floran.

Den äldsta bokskogen finns områdets södra del. Många bokar är gamla och grova och det finns relativt gott om död ved. Här finns bla lunglav och korallblylav. Rör man sig längre norrut blir bokskogen yngre och andelen död ved är inte lika hög. De yngre delarna fyller dock en funktion som utvecklingsområde för flerskiktad bokskog, på vissa ställen är förnygringen mycket kraftig. Naturvärdena kan väntas öka med tiden. Längst i norr finns en blockrik bergsbrant med grandominerad blandskog med inslag av lind, ek och bok. I öster finns ett område med sumpskog av al/björk och igenväxande hagmark där ek/hasselskog växer.

Området är reservat och reservatsbildningen delfinansierades 1998 av EU-Life fonden.

### **Bevarandemål**

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Målet är att naturtyperna skall finnas kvar i sin nuvarande utbredning eller öka och att deras kvalitet inte skall försämrans.

### **Markägarförhållanden**

Statens naturvårdsverk och privata markägare.

### **Vad kan påverka negativt**

Följande regleras av reservatföreskrifterna:

- Uppförande av ny byggnad, mast antenn torn eller annan anläggning.
- Anläggning av väg eller parkeringsplats.
- Sprängning, schaktning, muddring, tippning eller utfyllnad av massor.
- dikning, dikesrensning och dämning.
- Anordnande av upplag.
- Alla former av skogvårdsåtgärder.
- Skada eller bortförande av död ved.
- All form av täktverksamhet.
- Tillförande av bekämpningsmedel, gödning och kalkning.
- Framförande av motordrivna fordon.
- Inplantering av främmande arter.
- Anläggning av nya stigar.
- Dragning av mark eller luftledning.
- Ridning, cykling och orienteringstävlingar.

Risken för ingrepp inom området bedöms som liten eftersom hela området är skyddat som naturreservat. Ingrepp i omgivningarna kan dock i större eller mindre grad även påverka Natura 2000 området.

Andra hot:

- Invandrande gran kan på sikt konkurrera ut lövträden och arterna knutna till dem.
- Luftföroreningar och ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen bland epifyter och i fältskikt. Eventuellt kan även sur nederbörd påverka förutsättningarna för många arter.

### **Bevarandeåtgärder**

Molla bokskog är skyddad som naturreservat. Skötselplanen föreslår bortgallring av gran och gynnande av ädellöv. Granföryngringen bör hållas efter, skötselplanen föreslår vart 15:e år vilket är rimligt. I de områden som idag inte kan klassas som Natura 2000 naturtyper finns bra förutsättning för att de så småningom kan bli det.

Det vore mycket positivt för området om lövandelen i angränsande skog ökade.

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

### **Bevarandestatus**

Området som är relativt litet och visar kanteffekter bl.a. i form av inträngande gran. Bortsett från detta förmodas bevarandestatus i stort vara god (våren 2005). Värdena kan förväntas öka med tiden eftersom stora delar består av yngre skog.

### **Uppföljning av naturtyper och arter**

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

### **Dokumentation**

- Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1990:2. Andersson, L. 1983: Lövskogar i Herrljunga kommun.
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2001: Skötselplan för naturreservatet Molla bokskog. Beslut 2001-03-01.

## Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

### 9110 Näringsfattig bokskog

---

**Beskrivning:** Bokskogar på sura podsolerande jordar med kruståtel, vitfryle, önbräken och blåbär. Typen överensstämmer med det som innefattas i begreppet "hedbokskog" eller "bokskog av ristyp". Skogen har ofta mäktiga förnalager av ofullständigt nedbrutna boklöv. Fältskiktet kan då saknas helt. Skogar av denna typ med lång kontinuitet har en väl utvecklad och artrik epifytflora av främst lavar. Naturtypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp. Det finns mycket död ved och trädskiktet består främst av gamla och grova träd. Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet.

Några av de arter som påträffas i området: Bok, gran, ek, björk, vårfryle, kruståtel och ekorrhör.

---

**Bevarandemål:** Areal:  
-Arealen näringsfattig bokskog ska vara minst x ha och bör öka.

Struktur och funktion:

- Andelen bok i naturtypen ska vara minst x(80) %.
- Det ska finnas x st grova bokstammar/ha eller fler.
- Föryngring av bok ska nås i minst x (90) % av naturtypen. Fördelning i olika åldrar eller diameterklasser ska var x (kommer att specificeras efter basinventeringen utförts).
- Träd av utländskt ursprung får inte förekomma i naturtypen. Gran får förekomma med maximalt x % täckningsgrad (företrädesvis enstaka grova granar med höga värden). Endast enstaka exemplar av idegran får förekomma.
- Minst x m<sup>3</sup> död ved per ha ska förekomma. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5).

Typiska arter:

- Minst x av de typiska epifytiska lav och mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

---

**Negativ påverkan:** - Omfattande skogsbruksåtgärder eller annan exploatering i anslutning till området.  
- Konkurrens från gran eller främmande trädslag.  
-Fragmentering som leder till brist på genflöde mellan populationer samt kanteffekter i små objekt som detta.

Se även områdesnivå.

---

**Bevarandeåtgärder:** Se områdesnivå.

---

**Bevarandestatus:** Skrivs efter att basinventering genomförts.

---

**Uppföljning:** Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

---

## 9130 Näringsrik bokskog

---

*Beskrivning:* Bokskogar på neutrala, mullrika jordar, ofta brunjordar, med rik örtvegetation. Inslag av andra lövträd, t.ex. alm och ask, kan förekomma. I fältskiktet dominerar vårbloommande arter. Skogar av denna typ med lång kontinuitet har en väl utvecklad och artrik epifytflora av främst lavar. Naturtypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp. Det finns mycket död ved och trädskiktet består främst av gamla och grova träd. Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet.

Några av de arter som påträffas i området: Bok, vitsippa, harsyra, blåsippa, skogsbingel, lundarv och dvärghäxört.

---

*Bevarandemål:*

Areal:

-Arealen näringsrik bokskog ska vara minst x ha och bör öka.

Struktur och funktion:

-Andelen bok i naturtypen ska vara minst x(80) %.

-Det ska finnas x st grova bokstammar/ha eller fler.

-Förnygring av bok ska nås i minst x (90) % av naturtypen. Fördelning i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x (kommer att specificeras efter basinventeringen utförts).

-Träd av utländskt ursprung får inte förekomma i naturtypen. Gran får förekomma med maximalt x % täckningsgrad (företrädesvis enstaka grova granar med höga värden).

Endast enstaka exemplar av idegran får förekomma.

-Minst x m<sup>3</sup> död ved per ha ska förekomma. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5).

Typiska arter:

-Minst x av de typiska epifytiska lav och mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

-Minst x av de typiska kärllväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

---

*Negativ påverkan:* Se 9110 och områdesnivå.

---

*Bevarandeåtgärder:* Se 9110 och områdesnivå.

---

*Bevarandestatus:* Skrivs efter att basinventering genomförts.

---

*Uppföljning:* Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

---

## 9160 Näringsrik ek eller ek- avenbokskog

---

- Beskrivning:** Skogar med ek och/eller avenbok på friska, fuktiga jordar. Inslag av andra lövträd och hassel kan förekomma. I Molla bokskog växer undergruppen ek/hassellund.
- Kontinuitet av lövträd (ek och hassel) av en varierande ålder, inklusive gamla träd. Förekomst av substrat är viktigt för epifytiska lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Död ved av grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier. Gamla och/eller grova träd av olika trädslag.
- Undergruppen ek/hassellund som ofta består av tidigare hävdade lövängar eller hagmarker på inägomark. De har varit slutna under längre tid (ca 100 år), saknar i de flesta fall hagmarksvärden, men kan ändå kräva viss skötsel. I vissa områden är hassel en förutsättning för gynnsam bevarandestatus, då den är värdväxt för många mykorrhizasvampar. Flera förnasvampar gynnas av de markförutsättningar som är följden av hasselförnans goda egenskaper.
- I Molla bokskog finns naturtypen i mittersta-östra delen på gammal hagmark. På vissa ställen kring en bäck är det relativt fuktigt. Närmast bäcken växer al på socklar. I naturtypen finns även bl.a. björk och kraftig föryngring av ask.

- 
- Bevarandemål:** Areal:  
-Arealen näringsrik ekskog ska vara minst x ha eller öka.
- Struktur och funktion:  
- På minst x (90) % av arealen ska andelen nyckelararter (ek och hassel) i trädskiktet utgöra minst x (50) % i alla skikt och finnas i minst två skikt, där den undre skikthöjden är högst 1/2 av den övre.  
- Trädskiktets sammansättning ska vara minst x % av respektive trädslag.  
- Föryngring av nyckelararter (ek och hassel) i trädskiktet ska nås i minst x (90) % av området. Fördelningen av nyckelararter i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x. (Målet kommer att specificeras tydligare i ett senare skede).  
- Gran, liksom trädslag av utländskt ursprung får inte förekomma i naturtypen.  
- Det ska finnas minst x m<sup>3</sup> död ved per ha. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5)
- Typiska arter:  
-Minst x av de typiska vedsvamparterna ska förekomma i minst x % av provytorna.  
-Minst x av de typiska lavarerna ska förekomma i minst x % av provytorna.  
-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.  
-Minst x av de typiska kärllväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

- 
- Negativ påverkan:** - Igenväxning i ekdominerade miljöer med ljus- och värmekrävande arter. Detta kan ge en ändrad trädslags- och artsammansättning pga att miljön blir slutnare än tidigare. Insprängda jätteträd, eller i övrigt mycket gamla träd (främst ek), kan skuggas ihjäl i förtid om andra träd tillåts växa upp i kronorna.

Se även 9110 och områdesnivå.

- 
- Bevarandeåtgärder:** Behöver röjas från ask som föryngras kraftigt i delar av naturtypen. Se även områdesnivå. För att naturtypen skall behålla sin karaktär behöver den på sikt även röjas från andra inträngande trädslag exempelvis björk.

- 
- Bevarandestatus:** Skrivs efter att basinventering genomförts.
-



---

*Uppföljning:* Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

---

## 9180 Ädellövskog i branter\*

---

*Beskrivning:* **Generellt:**  
Blandskog med lind, ask, alm och lönn på sluttande marker, exempelvis skredmarker, eller i raviner. Skogstypen förekommer på kalkrika, men ibland även silikatrika jordar. Den omfattar både kalla och fuktiga miljöer med skuggtoleranta arter och torra, varma miljöer som domineras av lind. Typer med avenbok skall ej inräknas här.

Kontinuitet av sekundära ädellövträd som lind, lönn och alm av en varierande ålder, inklusive gamla träd. Förekomst av substrat är av största vikt i denna naturtyp för epifytiska lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat är: Död ved i form av grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier. Gamla och/eller grova träd av olika trädslag. Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. skred, ras, stormfällningar och insektsangrepp. Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet.

**I Molla bokskog:**  
I den norra delen av området finns en blockig brant, här växer ett litet bestånd av lind. Omkring lindbeståndet är blandskogen grandominerad, det finns mycket död ved och trädens ålder är hög.

---

*Bevarandemål:* **Areal:**  
-Arealen brantädellövskog ska vara minst x ha eller öka.

**Struktur och funktion:**  
-På minst x (90) % av arealen ska andelen nyckelarter i trädskiktet utgöra minst x (50) % i alla skikt och det ska finnas minst två skikt där det undre skiktets höjd är högst 1/2 av det övre.  
-Trädskiktets sammansättning ska vara minst x % av respektive trädslag.  
-Föryngring av nyckelarter i trädskiktet ska nås i minst x (90) % av området.  
Fördelningen av nyckelarter i olika åldrar eller diameterklasser ska vara x. (Målet kommer att specificeras tydligare i ett senare sked).  
-Det ska finnas minst x st grova och/eller gamla träd per ha.  
-Gran får förekomma med max x % täckningsgrad. Företrädesvis enstaka (grova) granar med höga värden.  
-Det ska finnas minst x m<sup>3</sup> död ved per ha. (Relationen död/levande ved ska vara minst 1/5)

**Typiska arter:**  
-Minst x av de typiska vedsvamparterna ska förekomma i minst x % av provytorna.  
-Minst x av de typiska lavarerna ska förekomma i minst x % av provytorna.  
-Minst x av de typiska mossarterna ska förekomma i minst x % av provytorna.  
-Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna.

---

*Negativ påverkan:* Se 9110 och områdesnivå.

---

*Bevarandeåtgärder:* I blandskogen i branten kan det vara lämpligt att gallra bort en större del gran för att öka lövandelen. Yngre och medelålders gran prioriteras, gamla grova granar med högre naturvärde kan stå kvar.

---

*Bevarandestatus:* Skrivs efter att basinventering genomförts.

---

---

*Uppföljning:*

Se tillsvdare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

---